Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน*

THE DEVELOPMENT OF ESSAY WRITING ABILITY OF SIXTH GRADE STUDENTS USING MIND MAPPING WITH CARTOONPICTURE EXERCISES

ศรีพระจันทร์ แสงเขตต์ (Sriprajun Sangket)**
อธิกมาส มากจุ้ย (Atikamas Makjui)***

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 43 คนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง (แช่มประชาอุทิศ) ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน 2) แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความภาพการ์ตูน 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

---

* เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน

** นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
M.Ed. in Educational Major Teaching Thai Language of Education, Silpakorn University.

*** อาจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Ph.D. at Department of Curriculum and Instruction of Education, Silpakorn University.

คำสำคัญ : การเขียนเรียงความ แบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน

Abstract

The purposes of this research were 1) to compare the write and effective essay for sixth grade students befor and after learning by using mind mapping with cartoonpicture exercises. 2) to study sixth grade students opinions toward using mind mapping with cartoonpicture exercises. The sample consisted of 43 grade 6/1 students from Watsisamran Ratbumrung Cham Prachautit School second semester, academic year 2014, and using simple random sampling technique with a classroom unit. The research instruments used were 1) lesson plans of word compounding by using mind mapping with cartoonpicture exercises. 2) writing an essay comics. 3) Exercise ability to write an essay test. 4) questionnaire on opinions toward using mind mapping with cartoonpicture exercises. The data was analyzed by means, ($\overline{X}$) standard deviation of item (S.D.) and t-test dependent.

The research findings were as follows:

1. The ability to write an essay students by using mind mapping with cartoonpicture exercises of sixth grade a were significantly higher than before using at .05 level.

2. sixth grade students opinions toward using mind mapping with cartoonpicture exercises were overall at the high level.

KEY WORD : ESSAY WRITING MIND MAPPING CARTOONPICTURE EXERCISES

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเขียนเรียงความเป็นงานเขียนประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญ และกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เนื่องจากการเขียนเรียงความเป็นการเขียนแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ตลอดจนการใช้ศิลปะในการเขียน เพื่อถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรและสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจ โดยมีการเรียบเรียงเรื่องราวอย่างมีระบบระเบียบ การเขียนเรียงความจึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างมากในการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทางด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการเขียนเรียงความนั้นต้องใช้ทักษะหลายด้านประกอบกันจึงจะเขียนเรียงความได้ดี ดังที่ ชัยนันท์ นันทพันธ์ (2534:1) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเรียงความไว้ว่า การเขียนเรียงความเป็นการเขียนขั้นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ การเขียนเรียงความจึงเป็นทักษะสำคัญซึ่งจะต้องฝึกให้นักเรียน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษา นอกจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 25) ได้ให้ความสำคัญของการเขียนเรียงความดังนี้ การเขียนเรียงความมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนภาษาไทย เพราะผู้เขียนเรียงความ นอกจากจะต้องค้นคว้าด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะเขียนแล้วผู้เขียนยังจะต้องแสดงความรู้ ความคิดเห็น ความรู้สึกของตนในข้อเขียนนั้น ๆ

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

รวมไปถึงการใช้ภาษาให้ถูกต้อง สละสลวยน่าอ่าน ได้สาระชัดเจนเป็นการแสดงออกถึงปัญญาของผู้เขียนอีกด้วย

จากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง ถึงปัญหาในด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 คน (จารุวรรณ แก้วชิงดวง และ ชาลินี บุญยเกียรติ สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2556) พบว่าปัญหาในด้านการสอนภาษาไทย ที่พัฒนายากที่สุดคือทักษะการเขียนเรียงความ เนื่องจากการเขียนเรียงความมีการกำหนดประเด็นและรูปแบบในการเขียน ถ่ายทอดความรู้ผ่านความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจด้วยถ้อยคำสำนวนที่เรียบเรียงอย่างชัดเจน โดยมีลักษณะเฉพาะของรูปแบบการเขียนและการใช้ภาษาที่เหมาะสม การเขียนเรียงความจึงเป็นเรื่องที่ยากสำหรับนักเรียนทำให้นักเรียนเขียนเรียงความได้ไม่ดีเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะเขียนไม่ตรงตามรูปแบบที่กำหนด เขียนเรื่องวกวนไม่สามารถเรียบเรียงเนื้อหาให้เป็นเรื่องราวตามลำดับขั้นตอน ไม่สามารถประมวลและถ่ายทอดความคิดออกมาได้และใช้ภาษาไม่เหมาะสม สอดคล้องกับ มิ่งขวัญ กิตติวรรณกร (2542: 27) กล่าวถึงปัญหาการเขียนของนักเรียนว่า “นักเรียนไม่สามารถเรียบเรียงข้อความให้เป็นเรื่องเป็นราวและสละสลวยได้ กว่าจะเขียนจบแต่ละเรื่องต้องใช้เวลานานมาก”ความคิดนี้สอดคล้องกับ สลิล ศิริมงคล (2539: 7) ได้กล่าวถึงปัญหาของการเขียนที่มักพบเสมอในการสอนเขียนเช่น “นักเรียนไม่สามารถเขียนเรื่องให้จบตามที่ต้องการได้ ในบางครั้งเขียนเรื่องไม่ตรงตามหัวข้อที่กำหนด ถึงแม้บางคนจะเขียนเรื่องได้เป็นจำนวนมากแต่เรื่องกลับไม่สำพันธ์กับชื่อเรื่อง การใช้ภาษาไม่สละสลวยขาดสำนวนโวหารที่ดี” นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2542: 55) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย (กองวิจัยกรมวิชาการ ทางการศึกษา) ว่า ประเด็นที่เป็นปัญหามาก คือ การฝึกกระบวนการคิด การเขียนอธิบาย โดยลำดับความคิดและเหตุการณ์

จากปัญหาทางด้านการเขียนดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการเขียนยังเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องเร่งพัฒนาในการสอนภาษาไทย โดยเฉพาะการเขียนเรียงความ ปัจจุบัน ครู ตลอดจนนักการศึกษาได้เห็นความสำคัญของการเขียนเรียงความ และได้มีการวิจัยเพื่อหาวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวไว้หลายวิธี เช่น การใช้เทคนิคการสอนในรูปแบบการกำหนดประเด็นหลักเสริมประเด็นย่อย การใช้สื่อเทคโนโลยีบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้ชุดการสอน เป็นต้น การใช้เทคนิคการสอนในรูปแบบแผนที่ความคิดก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความได้ดี เนื่องจากลักษณะเฉพาะของแผนที่ความคิดจะช่วยพัฒนาการจัดระบบความคิดของนักเรียนให้เป็นระบบ ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรองนำไปสู่ความคิดย่อย การระลึกส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จึงมีความเหมาะสมที่จะนำแผนที่ความคิดมาวางโครงเรื่องในการเขียนเรียงความเพื่อจัดลำดับความคิด ดังที่ บูซาน (Buzan,1991: 107–109) ได้กล่าวถึงแผนที่ความคิด ไว้ว่า การใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) จะช่วยขจัดปัญหาเรื่องการเขียนใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพราะแผนที่ความคิดช่วยในการวางโครงเรื่องที่จะพูดหรือเขียนให้ครอบคลุมประเด็นและความคิดที่สำคัญๆ และองค์ประกอบทั้งหมดจะสมบูรณ์ครบถ้วนทันทีที่เราเขียนแผนที่ความคิดเสร็จ ส่วนสมศักดิ์ สินธุรเวชญ์ (2544: 21) ได้กล่าวถึงการนำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) มาใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอน ในด้านผู้เรียนคือ ใช้สำหรับจดบันทึกความรู้ การสรุป ทบทวนความรู้เดิม จัดระบบข้อมูลที่กระจัดกระจายให้เป็นระเบียบ และ ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2544:87) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนที่ความคิดไว้ว่าแผนที่ความคิดช่วยให้สมองทั้งสองข้างได้ใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ (สมองซีกซ้ายเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียงลำดับ การวิเคราะห์ ซีกขวาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมองเห็นภาพรวม

จินตนาการ สีสัน มิติ) ทิศนา แขมมณี (2545: 387) ได้ให้ความหมายผังความคิดว่าเป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในการรวม แสดงความหมายและความเชื่อมโยงของความคิดหรือสาระนั้นๆ นอกจากนั้น สุวิทย์ มูลคำ (2547 ก: 21) ได้ให้ความหมายของผังความคิดว่า ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยให้สัมพันธ์กัน

นอกจากการใช้แผนที่ความคิดที่กล่าวมาจะสามารถพัฒนาการเขียนเรียงความได้ดีแล้วการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากในการฝึกทักษะการเขียนภาษาไทยจำเป็นต้องอาศัยแบบฝึกทักษะเพื่อทบทวนความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมาแล้ว เพราะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญและเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ฉะนั้นการที่จะให้นักเรียนมีทักษะที่ดีในการเขียนเรียงความต้องอาศัยแบบฝึกทักษะ เพื่อช่วยให้เกิดความแม่นยำ และช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาให้มากขึ้นกว่าเดิม ดังที่ อัจฉรา ชีวพันธ์ (2535: 48) ได้กล่าวว่าแบบฝึกทักษะเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมความเข้าใจ และเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนที่ช่วยให้นักเรียนได้ปฏิบัติและนำเอาความรู้ไปใช้ได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง คล่องแคล่ว สกุณา เลิกนอก (2545: 23 – 24) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะว่า แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ในการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยเพราะแบบฝึกทักษะมีคุณลักษณะช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทนใช้เป็นเครื่องมือวัดความก้าวหน้าและประเมินตนเองของนักเรียนได้หลังจากที่เรียนจบบทเรียนในแต่ละครั้ง การทำแบบฝึกหัดทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนในบทเรียนนั้นๆ เพราะมองเห็นจุดเด่น จุดบกพร่องของนักเรียนได้อย่างชัดเจนและได้ประโยชน์ในแง่ความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถทางภาษาต่างกัน การให้แบบฝึกทักษะที่เหมาะสมกับความสามารถจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากขึ้นความคิดนี้สอดคล้องกับวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545: 131) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะในทำนองเดียวกันว่าการนำแบบฝึกมาใช้กับผู้เรียนช่วยเสริมทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหา ฝึกซ้ำๆ ในเรื่องที่เรียน

เนื่องจากการใช้แบบฝึกทักษะนั้นเป็นการฝึกกระทำซ้ำๆ หากแบบฝึกทักษะขาดความตื่นเต้นเร้าใจนักเรียนอาจจะเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน การเรียนรู้และจดจำจึงเกิดขึ้นได้ยาก ดังนั้นแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญดังที่ สุรพล พะยอมแย้ม (2543: 19 – 20) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้ว่า บุคคลจะเรียนรู้ได้รวดเร็วและผลการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่เหมาะสม การเรียนรู้ที่ดีมาจากการจูงใจที่ดี หากผู้เรียนได้รับการจูงใจที่เหมาะสมก็สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมากกว่าผู้ที่ขาดแรงจูงใจ ดังนั้นการสร้างสื่อการเรียนรู้ให้น่าสนใจและสอดคล้องกับวัยของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

ภาพการ์ตูน เป็นสื่ออย่างหนึ่งที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังที่ ลาเวอรี่ (laverry 1992: 60) ได้กล่าวถึงคุณค่าในการนำการ์ตูนไปใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้อย่างน่าสนใจว่า การ์ตูนเป็นที่โปรดปรานของนักเรียนทุกวัย จะสังเกตว่า เมื่อนักเรียนอ่านวารสารจะรีบพลิกไปหน้าการ์ตูนก่อนเสมอ การ์ตูนจึงเป็นสื่อที่ครูสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในห้องเรียนโดยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาได้

นอกจากนั้น The Encyclopedia Americana (1993: 375) กล่าวว่า หนังสือการ์ตูนที่บรรจุคำศัพท์ประมาณ 10,000 คำ จะช่วยดึงดูดความสนใจทางการอ่านของผู้ที่เริ่มอ่านหนังสือ และการอ่านหนังสือการ์ตูนควบคู่กับการเรียนตลอดการเรียนในระดับมัธยมศึกษาจะช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กได้

จากแนวคิดของครูและนักการศึกษาที่กล่าวถึงปัญหาและความสำคัญของการเขียนเรียงความในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน เนื่องจากการเขียนเรียงความนั้นต้องอาศัยการคิดเป็นพื้นฐานที่สำคัญ การนำแผนที่ความคิดมาใช้ในการพัฒนาความคิดจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหา จากความคิดหลักที่สำคัญสู่ความคิดรองเชื่อมโยงสู่ประเด็นย่อย เพื่อใช้วางโครงเรื่องในการเขียนเรียงความให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการสอนโดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิด มีลักษณะกระตุ้นให้คิดและมีความเหมาะสมกับการนำมาพัฒนางานเขียนในการวางโครงเรื่องในการเขียนเรียงความ ช่วยขจัดปัญหาการเขียนซ้ำ การเขียนวกวน การลำดับเรื่อง และยังช่วยแก้ปัญหาการใช้ภาษาบกพร่องอีกด้วย เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความให้ดียิ่งขึ้น ส่วนการนำแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนมาใช้ในการเขียนเรียงความนั้นเพื่อเป็นการฝึกทักษะทางด้านการใช้ภาษาและภาพการ์ตูนน่าจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข อันจะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เพราะจากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าภาพการ์ตูนสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนส่งเสริมความคิดจินตนาการและพัฒนาการทางภาษาให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดีสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนร่วมกับแผนที่ความคิด โรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง (แซ่มประชาอุทิศ) ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนในการพัฒนาการเขียนและเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับครูผู้สอนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One – Group Pretest - Posttest Design)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง (แช่มประชาอุทิศ) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 207 คน ซึ่งนักเรียนในแต่ละห้องมีความสามารถใกล้เคียงกัน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 43 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดศรีสำราญราษฎร์บำรุง (แช่มประชาอุทิศ) ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากห้องเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน

2.2 ความสามารถในการเขียนเรียงความ

2.3 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนจำนวน 13 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป โดยใช้เทคนิคการสอนรูปแบบแผนที่ความคิดในขั้นสอนแล้วใช้แบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนในขั้นสรุป

2. แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความภาพการ์ตูนมีจำนวนทั้งหมด 13 กิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมที่ 1 เรื่องการเขียนคำนาม กิจกรรมที่ 2 เรื่องการเขียนคำวิเศษณ์ กิจกรรมที่ 3 เรื่องการเขียนบุพบท กิจกรรมที่ 4 การเขียนกลุ่มคำ กิจกรรมที่ 5 การแต่งประโยค กิจกรรมที่ 6 การเขียนแสดงความรู้สึก กิจกรรมที่ 7 การเขียนบรรยายเหตุการณ์ กิจกรรมที่ 8 การเขียนเรื่องเรียงลำดับเหตุการณ์ กิจกรรมที่ 9 การวางโครงเรื่อง กิจกรรมที่ 10 การขยายโครงเรื่อง กิจกรรมที่ 11 การเขียนคำนำ กิจกรรมที่ 12 การเขียนสรุปเรียงความ กิจกรรมที่ 13 การเขียนเรียงความ

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะเป็นแบบอัตนัยโดยใช้เกณฑ์การตรวจคะแนนแบบรูบริคส์ (Rubric) ประกอบด้วย 1. องค์ประกอบ 2. เนื้อหา 3. ความคิดสร้างสรรค์ 4. การใช้ภาษา 5. อักขรวิธี

4. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) กำหนดช่วงความคิดเห็นของนักเรียนเป็น 3 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง น้อย ซึ่งถามในด้านจัดการเรียนรู้ 4 ข้อ ด้านบรรยากาศ 5 ข้อ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน 3 ข้อ

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการดำเนินการวิจัย มาวิเคราะห์ตามหลักการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐานและสรุปผลการทดลองในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความภาพการ์ตูนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสูตรการคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80 / 80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2520 : 136)

2. การวิเคราะห์ผลความสามารถด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความระหว่างเกณฑ์การประเมินกับความสามารถด้านการเขียนเรียงความหลังการจัดการเรียนรู้ (Posttest) โดยการทดสอบค่าที (t:t–test) แบบ Dependent

3. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ (Rating Scale) 3 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนมีผลการวิจัยดังนี้

1. ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน โดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน ผู้วิจัยได้มีการอภิปรายผลจากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

1. ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนสูงกว่ากันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยความสามารถในการเขียนเรียงความหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนมีค่าเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขั้นตอนของการสอนเขียนเรียงความนั้นในขั้นนำครูได้จัดกิจกรรมอย่างหลากหลายเร้าความสนใจ โดยใช้เกม ปริศนาคำทาย ภาพประกอบ สื่อของจริง เป็นต้น เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ที่1 เรื่องคำนาม ในขั้นนำครูมีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้ปริศนาคำทาย ทำให้นักเรียนมี

ความสนุกสนานในการค้นหาคำตอบส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง คำบุพบทโดยขั้นนำเข้าสู่บทเรียนใช้ภาพประกอบสื่อการสอน สร้างความเร้าใจให้เด็กนักเรียนได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับ รัชนี ศรีไพรวรรณ (2517: 580) ที่ได้กล่าวถึงวิธีการสอนเขียนเรียงความว่า ก่อนสอนเขียนเรียงความควรมีสิ่งเร้าเพื่อช่วยให้นึกคิดสิ่งที่จะเขียนได้ง่ายขึ้น สิ่งเร้าที่ช่วยในการเขียนเรื่อง เช่นภาพของจริงและเหตุการณ์เป็นต้นในการจัดกิจกรรมขั้นสอนมีการอธิบายความรู้โดยใช้แผนที่ความคิดมาประกอบการอธิบายทุกแผนการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและจดจำข้อมูลได้อย่างแม่นยำ ซึ่งหลังจากนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ครูอธิบายแล้วจึงร่วมกันสร้างแผนที่ความคิดโดยครูกำหนดประเด็นของเรื่องที่สอน แล้วให้นักเรียนเขียนข้อมูลที่เกี่ยวข้องลงในแผนที่ความคิดให้มากที่สุดเพื่อฝึกทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบ ในขั้นตอนนี้จะสังเกตว่าแผนที่ความคิดช่วยส่งเสริมให้นักเรียนกลุ่มอ่อน มีความกระตือรือร้นมากขึ้นเพราะเด็กบางคนมีความสามารถทางด้านวาดภาพระบายสี แต่ขาดทักษะทางด้านภาษาและขาดความตั้งใจในการทำงาน เมื่อได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครูจึงสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ และจากการสังเกตพบว่านักเรียนมีพัฒนาการทางด้านภาษาดีขึ้น มีความเพียรพยายามและตั้งใจในการทำงานดีขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของโทนี่ Buzan, อ้างถึงใน ธัญญา ผลอนันต์,(2544: 25) ที่กล่าวไว้ว่า “ภาพภาพหนึ่งมีค่ามากกว่าพันคำ” ภาพเปิดทางไปสู่การเชื่อมโยงการรวมศูนย์ความคิด ทำให้สนุกล้ำทำให้ฟื้นความจำง่าย การใช้สีช่วยกระตุ้นการจินตนาการของสมองซีกขวาและจับจุดเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและมีข้อค้นพบบางประการคือ เด็กกลุ่มกลางและกลุ่มเก่งจะนำแผนที่ความคิดมาวางแผนในการเขียนเรื่องและจดจำข้อมูลโดยครูไม่ต้องแนะนำเช่นในระหว่างที่ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ที่มีการเขียนเรื่องจากภาพการ์ตูนนักเรียนจะวางโครงเรื่องในการเขียน เช่นแบบฝึกทักษะที่ 6 – 13 นักเรียนได้นำแผนที่ความคิดมาเป็นแนวทางในการวางโครงเรื่องและขยายโครงเรื่อง ส่งผลให้นักเรียนเรียบเรียงข้อมูลได้ดีเพราะมีการจัดกระทำข้อมูลที่เป็นระบบจากความคิดหลัก สู่ความคิดรองนำไปแตกประเด็นย่อยและช่วยขจัดปัญหาการเขียนซ้ำ การเขียนวกวนสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ (2547 ก: 21) ที่กล่าวว่า แผนที่ความคิดใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยให้สัมพันธ์กันและงานวิจัยของ ชนานุต อุ่นมดี (2550: 74) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิดกับการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่สอน โดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิดมีความสามารถในการเขียนเรียงความสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้วิจัยค้นพบข้อสังเกตบางประการคือนักเรียนบางคนเลือกที่จะสร้างแผนที่ความคิดขึ้นมาเพื่อย้ำเตือนความจำโดยครูไม่ต้องชี้แนะ เช่น แผนการสอนที่ 11 เรื่องการเขียนคำนำซึ่งมีหลายรูปแบบนักเรียนจะเขียนแผนที่ความคิดเพื่อทบทวนความทรงจำของตนเองก่อนการตัดสินใจเลือกข้อมูลมาเขียน

ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความนอกจากผู้วิจัยจะใช้แผนที่ความคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นสอนแล้ว ผู้วิจัยยังได้ใช้แบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนเป็นสื่อร่วมด้วยโดยในแต่ละแผนการสอนจะใช้แบบฝึกทักษะให้นักเรียนทบทวนความรู้หลังจากเรียนโดยใช้แผนที่ความคิด ทั้งนี้เพราะภาพการ์ตูนทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความกระตือรือร้นในการเรียนและก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังเช่นกิจกรรมที่ 5.2 เรื่องการเขียนประโยคเพื่อถ่ายทอดความคิด สังเกตว่านักเรียนมี

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

ความสุขกับการเรียนรู้ ตื่นเต้นกับภาพการ์ตูนที่ไม่เคยเห็นกล้าแสดงความคิดเห็นจากประเด็นคำถามปลายเปิดที่ถามว่า “จะเกิดอะไรขึ้นเมื่อควายสามารถขับรถได้” ดังนั้นนักเรียนจึงสามารถแต่งประโยคออกมาได้อย่างหลากหลายตามความคิดของตน สอดคล้องกับ โบรแมนและโลว์ (Broman and Low 1974: 189–192 ,อ้างถึงใน กัลยา ไตรศรีศิลป์ 2542:78) กล่าวไว้ว่า การใช้รูปภาพประกอบคำถามปลายเปิดจะช่วยการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนุกสนาน และใช้จินตนาการของตนถ่ายทอดความคิดออกมาได้ดีกว่าการสอนโดยใช้สื่อ และงานวิจัยของพิณเพชร บูรณภิญโญ (2545: 85) ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกภาพถ่าย และแบบฝึกภาพการ์ตูน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกภาพการ์ตูนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกภาพถ่ายและไม่ใช้แบบฝึก และนิตยา กันทะเสน (2545:87) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยใช้ภาพการ์ตูน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนทุกเนื้อหาทั้งนี้จากการสังเกตผลงานการทำแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนของนักเรียนพบว่านักเรียนส่วนใหญ่จะพยายามใช้ประสบการณ์ทางด้านภาษาที่เกิดจากการทำแบบฝึกทักษะมาประยุกต์ใช้ในการเรียนในขั้นต่อไป เช่น เมื่อทำแบบฝึกทักษะที่ 2 เรื่อง คำวิเศษณ์ ก็พยายามจะนำคำเหล่านี้มาใช้เขียนเรื่องในแบบฝึกทักษะที่ 11-13 และใช้ในแบบทดสอบหลังเรียนดังนั้นจึงส่งผลให้ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามกฎแห่งผล (Law of Effect) ของธอร์นไดค์ (Thorndike อ้างถึงใน สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551: 90 – 92) ซึ่งกล่าวว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้น เพราะบุคคลกระทำซ้ำและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุปราณี นาคราช (2547: 85) ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองกาพย์สุรางคนางค์ 28 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนร้อยกรองกาพย์สุรางคนางค์ 28 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนโดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่านักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับที่ 1 คือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีคะแนนมากที่สุดคือ นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ไม่ยากจนเกินไป ซึ่งในการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนครูจะคอยชี้แจงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ และกระตุ้นด้วยคำถามเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จัดกิจกรรมจากง่ายไปหายากโดยเริ่มจากการทำงานกลุ่มและงานเดี่ยวตามลำดับ การทำงานกลุ่มครูให้นักเรียนสร้างแผนที่ความคิดร่วมกัน เพื่อให้มีการช่วยเหลือกันในกลุ่มระหว่างเด็กเก่งและเด็กอ่อน ทำให้นักเรียนสามารถคิดคำที่จะมาเขียนได้ง่ายขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี บ่อทอง (2550: 102) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ผังมโนทัศน์ ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า การจัดกิจกรรมการเขียนผังมโนทัศน์โดยให้นักเรียนทำเป็นกลุ่มนักเรียนจะมีความคิดที่หลากหลายและมีความสุขกับการเรียนสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัยมูลคำ (2545: 111) ที่กล่าวว่าการระดมสมองเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคน ได้แสดงความคิดเห็นหรือมีข้อเสนอแนะอย่างเสรี ทำให้มีความสบายใจในการจัดกิจกรรมครูให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะซึ่งในแต่ละกิจกรรมมีคำชี้แจงเป็นขั้นตอนเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันโดยเริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายไปหายาก สอดคล้องกับสุนันทา สุนทร

ประเสริฐ (2544:16–17) ได้เสนอแนวทางการสร้างแบบฝึกไว้ว่า พึงระลึกเสมอว่าต้องให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาก่อนใช้แบบฝึกควรสร้างแบบฝึกให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ต้องการและไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป คำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และความแตกต่างของผู้เรียนและสอดคล้องกับ วิภาฤดี วิภาวิน (2543: 64) ที่พบว่าถ้าครูให้โอกาสกับนักเรียนได้คิดอย่างเต็มที่ ทำให้บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน การให้ความเป็นกันเองของครู ทำให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดของตนได้อย่างอิสระเสรี จะทำให้นักเรียนที่ขลาดอายเปลี่ยนพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากขึ้น ความคิดนี้สอดคล้องกับ เนาวรัตน์ เจตดุ (2555: 15 - 16) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นทรงดำ พบว่านักเรียนให้ความสนใจและกระตือรือร้นต่อกิจกรรมและบทอ่านในแบบฝึก ผลการสำรวจความพึงพอใจพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเนื่องจากภาพการ์ตูนเป็นภาพที่เด็กสนใจมากเนื่องจากการ์ตูนช่วยให้เด็กได้ใช้ความคิดที่จะเรียบเรียงเรื่องที่เขาเห็นออกมาได้ดี สอดคล้องกับ laverry 1992:60 สังเขต นาคไพจิตร (2530: 72) และจินตนา ใบกาซูยี (2534:75 –79) ได้กล่าวถึงคุณค่าในการนำการ์ตูนไปใช้ประกอบการเรียนการสอนว่า การ์ตูนเป็นที่โปรดปรานของนักเรียนทุกวัย สังเกตได้ง่าย ๆ เช่น เมื่อนักเรียนอ่านวารสารจะรีบพลิกไปหน้าการ์ตูนก่อนเสมอ การ์ตูนโดยทั่วไปเป็นภาพและเนื้อหาประกอบเพียงเล็กน้อย จัดเป็นสื่อทัศนะที่นำเสนอเนื้อหาที่ครูสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในห้องเรียนได้ โดยมุ่งหวังให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ

ลำดับที่ 2 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดเท่ากัน 2 ประเด็น ประเด็นแรก คือ นักเรียนได้ฝึกคิดและทำงานอย่างเป็นระบบ ประเด็นที่สองคือ การนำกระบวนการเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันและในวิชาอื่นได้ ซึ่งประเด็นแรกแสดงให้เห็นว่านักเรียนได้รับประโยชน์จากการเขียนโดยวิธีการสอนที่ใช้เทคนิคแผนที่ความคิด ที่ฝึกกระบวนการคิดเป็นลำดับขั้นตอน อีกทั้งการจัดกิจกรรมโดยใช้แผนที่ความคิด ซึ่งนักเรียนได้ร่วมกันสร้างแผนที่ความคิด และสร้างสรรค์คำอย่างหลากหลายทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ทางภาษาในการคิดและเขียนคำสามารถนำประสบการณ์นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง สอดคล้องกับ ประเพ็ญศรี ไกรอนุพงษ์ (2549: 114) ได้ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนที่ความคิด ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การที่นักเรียนได้ฝึกคิดอิสระอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีความสุขในการเรียนมากขึ้นนอกจากนักเรียนจะฝึกปฏิบัติทักษะการเขียนผ่านแผนที่ความคิดแล้วยังได้ฝึกทักษะเพิ่มเติมจากแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนที่เริ่มจากการฝึกทักษะการเขียนคำ เขียนประโยค เขียนข้อความและพัฒนาไปถึงการฝึกปฏิบัติการเขียนเรียงความการฝึกปฏิบัติตามกระบวนการขั้นตอนเหล่านี้เอง ก่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเขียน เกิดความมั่นใจในการนำทักษะนี้ไปใช้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับผลการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในประเด็นที่สองที่มีความคิดเห็นว่า การจัดประสบการณ์เพื่อฝึกทักษะในการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและวิชาอื่นได้ ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นว่านักเรียนเห็นคุณค่าของการเขียนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการศึกษาครั้งต่อไป ซึ่งประกอบด้วยข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการสอนเขียนแผนที่ความคิดการเรียงลำดับความคิดเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาความคิด ดังนั้นครูควรสอนให้นักเรียนคิดตามลำดับขั้นตอน

2. แผนที่ความคิดช่วยพัฒนาเด็กนักเรียนกลุ่มอ่อนแต่มีความสามารถพิเศษทางศิลปะได้มาก ครูควรให้คำแนะนำในการทำงานโดยคำนึงถึงความถูกต้องให้มากกว่าเน้นด้านศิลปะแต่เพียงอย่างเดียว

3. การเลือกเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมในแบบฝึกควรเป็นเรื่อง ที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ไม่ง่ายหรือยากจนเกินไป

4. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาทักษะการเขียนเรียงความโดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน ช่วยพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความได้ดี เนื่องจากนักเรียนได้รับการฝึกทักษะการคิดและการเขียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทักษะดังกล่าวนี้ต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจึงจะเกิดผลดี ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูจึงต้องฝึกทักษะการคิดและการเขียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนกับวิธีการสอนหรือสื่ออื่น ๆ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูนที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่นๆ เช่น ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ความสามารถในการเขียนสรุปความ ความสามารถในการแก้ปัญหา

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2542). **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา. **การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

กัลยา ไตรศรีศิลป์. (2542). “การพัฒนากิจกรรมการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ในระดับมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จารุวรรณ แก้วชิงดวง (2555). ครูโรงเรียนเซนปีเตอร์ธนบุรี. **สัมภาษณ์**,17 กุมภาพันธ์.

จินตนา ใบกายูซี. (2534). **หนังสือการ์ตูน: ประโยชน์ในการเรียนการสอน: การพัฒนาและหนังสือการ์ตูนไทย** กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

ชนานุต อุ่นมะดี (2520). ผลการใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยภัฏราชภัฏอุดรธานี.

ชัยนันท์ นันทพันธ์. (2534). **ศิลปะการเขียนเรียงความและรวบรวมเรียงความพระราชทาน.** กรุงเทพฯ: ประกายพรึก.

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2544). **คู่มือการเขียนแผนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับประถมศึกษา** กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์.

ทิศนา แขมมณี.(2545). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**.กรุงเทพ

ชาลินี บุญเกียรติ.(2555). ครูโรงเรียนเซนปีเตอร์ธนบุรี. **สัมภาษณ์**,17 กุมภาพันธ์.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญญา ผลอนันต์. (2544). **ใช้หัวคิด.** พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว.

นิตยา กันทะเสน.(2545). “การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยโดยใช้ภาพการ์ตูนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงราย

เนาวรัตน์ เจตดุ “การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนสรุปความ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” วารสารวิชาการ **Veridian E – Journal,** ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 เดือนสิงหาคม – ธันวาคม : (15 -16)

ประทุม วิชาโคตร. (2544). “ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ฝึกโดยวิธีการแผนที่ความคิด.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พิญเพชร บูรณภิญโญ. (2545). “การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึก ภาพถ่ายและแบบฝึกภาพการ์ตูน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มิ่งขวัญ กิตติวรรณกร. (2542). “มุมภาษาไทย.”**วารสารศึกษา กทม. 22** (กุมภาพันธ์): 27.

รัชนี ศรีไพรวรรณ. (2527). **การสอนกลุ่มทักษะ 2 (ภาษาไทย)** . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ลักษณารีย์ รัตนวร (2551). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

วิภาฤดี วิภาวิน .(2543). การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อประสม. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). **เอกสารประกอบการสอนวิชาสัมมนาหลักสูตรและการสอนเอกสารประกอบการสอนวิชาสัมมนาหลักสูตรและการสอนภาษาไทย** ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สกุณา เลิกนอก. (2545). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนสะกดคำยากโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมศักดิ์ สินธุรเวชญ์. (2540). เอกสารทางวิชาการการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ฝึกเสริมทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สลิล ศิริมงคล. (2539). วิธีในการสอนเด็กให้เขียนเรื่องเป็น.“**วารสารศึกษา กทม.20,2 (พฤศจิกายน) : 37**

สังเขต นาคไพจิตร. (2530). **การ์ตูน.** มหาสารคราม : โรงพิมพ์ปรีดาการพิมพ์.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2551). **นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชน .** กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพริ้นติ้ง.

สุรพล พะยอมแย้ม (2543). **เอกสารประกอบรายวิชาพื้นฐานทางจิตวิทยา.** นครปฐม:เอกสารลำดับที่ 33. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

แสงระวี น้อยประสิทธิ์. (2539). ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นภาพการ์ตูน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

แสงระวี น้อยประสิทธิ์. (2539). “ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นภาพการ์ตูน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

แสงระวี ประจวบวัน. (2553). “การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงโดยใช้แบบฝึกทักษะที่ใช้วิธีการแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ : เรียงความ ย่อความและสรุปความ ช่วงชั้นที่ 2 – 4**. กรุงเทพ.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ.(2544). **การผลิตนวัตกรรมการสอนการสร้างแบบฝึก ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ ด้านกฎหมาย.**

สุปราณี นาคราช. (2547). “การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองกาพย์สุรางคนางค์ 28 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านทวน จังหวัดกาญจนบุรี.”วิทยานิพนธ์ปริญญานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านทวน จังหวัดกาญจนบุรี.”วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

หรรษา ผลาทร (2542). **การพัฒนาการเขียน โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 6 รอบ.**สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

อัญชลี บ่อทอง. (2549). “การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังมโนทัศน์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อัจฉรา ชีวพันธ์. (2532). **กิจกรรมการเขียนเรียงความในระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ภาษาต่างประเทศ

Buzan, (1991). **Use both side of your brain. New York:Cambridge University press.**

Lavery. C. (1992). “Using Cartoon. Practical English Teaching” (12 June) : 60

Shores, Louis. (1960). Instructional Materials. New York : The Ronald Press Company.

The Encyclopedia.(1993). **Americana International Edition**,Danburg: Grolier Incorporated.